

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 7. Vera Christi Ecclesia nec deficere, nec errare in fide potest.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

CAPUT VII.

Vera Christi Ecclesia nec deficere, nec errare in fide potest.

PRæcipuum hoc Catholicæ Religionis fundamentum & firmitas est, in quo omnes hæreticorum errores, & argumenta evertuntur. Id ut oppugnent, docent totam Ecclesiam visibilem, quæ primis quinque sæculis habuit veram fidem, & religionem, postea defecisse, & errasse per mille annos ad Lutherum usque, quam Nifanias ita introducit. *Beatus Lutherus, primus Evangelica doctrina non institutor sed restitutor, non introductor sed reductor, non auctor sed restitutor, non promulgator sed repurgator fuit.* Multa deinde in hanc rem plebejus ille præco. Verum 2. ad Tim. cap. 2. *Sed firmum fundamentum Dei stat.* Si enim Ecclesia vera nunquam possit deficere, & errare in quæstionibus fidei & morum, frustra hæc agis. Ideò hoc fundamentum, & principium tibi prius evertendum erat, quod tu more tuo, aut dissimulas, aut transis, Catholici verò in hunc modum tibi illud ante oculos ponunt.

I. Ex scriptura Isaia 61. *Dabo opus eorum in veritate, & fœdus perpetuum feriam eis, & sciatur in gentibus semen eorum, & germen eorum in medio populorum.* Patres & interpretes hanc prophetiam de visibili Christi Ecclesiâ esse agnoscunt, qua perpetuum fœdus Deus promittit, ne unquam veritas in ea pereat. Daniel. 2. *In diebus regnorum illorum suscitabit Deus celi regnum, quod in æternum non dissipabitur, de quo Luc. 1. & regni ejus non erit finis.* psal. 88. *Ponam in sæculum sæculi semen ejus, & thronum ejus sicut dies celi.* Imò thronus ejus sicut sol in conspectu meo. Inde Chrysost. *Facilius est solem extinguere, quàm Ecclesiam obscurari.* Hom. 4. in c. 6. Isa.

II. Matth. 16. *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prævalebunt adversus eam.* Eo argumento Augustinus innixus

innixus lib. 1. de symb. Ipsa est Ecclesia sancta, Ecclesia una, Ecclesia vera, Ecclesia Catholica, contra omnes hareses pugnans. Pugnare potest, expugnari non potest, hareses omnes de illa exierunt tanquam sarmenta inutilia de vite precisa, ipsa autem manet in radice sua, in vite sua, in charitate sua, porta inferorum non vincent eam. Hinc Christus Matth. 7. sapientem Architectum se dicit, qui domum suam supra petram ædificavit, secus quam stultus, qui supra arenam collocat. Domus hæc Christi Ecclesia est: Ided nullam imbrum, & ventorum vim, nullam Tyrannorum aut Hæreticorum procellam unquam everti potuit. Hoc argumento plerique Patres innituntur adversus hæreticos: Enimvero si Ecclesia deficere potest & errare, jam Christus tam falsus est architectus, quam falsus promissor, quod ex eorum sententia rectè inferas.

III. 1. ad Timoth. 3. *Ut scias quomodo te oporteat conversari in Domo Dei, quæ est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum veritatis:* Primo, quia veritas non alibi habitat, quam in Ecclesia. Secundo, quia est columna firma & stabilis. Tertio, quia custos est veritatis, eamque puram & sinceram transmittit ad posteros.

IV. Ephes. 4. *Ipsæ dedit quosdam Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios vero Evangelistas, alios autem Pastores, & Doctores ad consummationem Sanctorum in opus ministerij, in ædificationem Corporis Christi, donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis filij Dei.* Hic vides in visibili Ecclesia constituisse Christum varios ministros, & operarios, qui illam ædificent & perficiant, non ad certum aliquod tempus, sed ad finem usque mundi & diem judicij, quæ super re Aug. lib. 22. de civit. Dei c. 15. & 17.

V. Matth. 28. *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi.* Quibus verbis promittit Christus, se semper, & sine intermissione Ecclesiæ ad futurum per directionem & gubernationem. Inde August. conc. 2. in psal. 101. *Quid est, quod nescio qui, recedentes à me murmurant contra me, quid est quod perdit me perisse contendunt, certè enim hoc dicunt, quia fui & non sum. Annuncia mihi exiguitatem dierum meorum, quamdiu ero in isto sæculo? Annumera mihi propter illos, qui dicunt, fuit, & jam non est. Apostata vit & perijt Ecclesia de omnibus gentibus: Et annuntiavit: Ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.*

G

VI. Eccle-

VI. Ecclesia dicitur sponsa Christi eph. 5. uti ab Osea prædictum c. 2. *Sponsabo te mihi in sempiternum.* Hic indissolubile vinculum est. Aut ergo Christus prius deserit sponsum, aut sponsa Christum? neutrum hic obtendi potest. Quam diu enim Christus regit sponsam, sponsa errare non potest, nec Christum deserere & fieri adultera; at Christus perpetuum regit sponsam; ergo nec sponsa errare, aut sponsum Christum deserere potuit. Eo Cyprianus l. de Unit. Eccles. *Adulterari non potest sponsa Christi, incorrupta est & pudica.* Et qua veritatis professione maiores nostri quotidie in symbolo dicere potuerunt. *Credo Sanctam Ecclesiam Catholicam,* si per mille annos corrupta fuit sponsa Christi? Nec id Carolus M. dicere potuit, quando jam per ducentos annos ante ipsum, ut dicitis, nec ullus inde Episcoporum & Sacerdotum, nullus Cæsarum, aut Principum, nullus ex omni memoriâ hominum ante Lutherum profiteri potuit, *Credo Sanctam Ecclesiam:* Nisi credere fas sit Spiritum S. per unum Lutherum Monachum, desertorem ordinis sui incorruptius, ac verius docuisse Ecclesiam, quàm per omnes Sanctos Episcopos à Carolo M. Saxonie impositos, & quotquot inde consecuti sunt, aut matrimonium Lutheri cum Moniali, sanctius repræsentasse Ecclesiam, quàm omnia Episcoporum, qui veri sunt Ecclesiarum suarum sponsi.

VII. Accedit Patrum consensus. Athanasius in oratione ad illud: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: Fidelis sermo, & non vacillans promissio, Ecclesia invicta res est, etsi infernus ipse commoveatur.*

Chrysost. Serm. 29. *Cum undecim essent Apostoli, nullus eos superare potuit, sed pauci homines totum mundum ceperunt, & nunc quando omnes fines terra pietate repleti sunt, putas eam te posse ledere? porta inferi non prævalebunt adversus eam.*

Ambros. lib. 4. Hexam. c. 2. *Ecclesia tempora sua habet, persecutionis, & pacis: nam videtur sicut luna deficere, sed non deficit: obumbrari potest, deficere non potest.*

Hieron. in cap. 4. Isaia & cap. 48. Ezech. 1. de Ecclesia. *Dominus nunquam recedet de ea, ut in priori populo ante discessit. Ideo ad Judæos, Relinquetur vobis domus vestra deserta. At Christi, inquit, domus aeternam habet possessionem. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi.* Augustinus in psal. 101. adversus Donatistas, qui in sola Africa Ecclesiam

clesiam remanuisse jactabant. Sed illa, inquit, Ecclesia, quæ fuit omnium gentium, jam non est, perijt: hoc dicunt, qui in illa non sunt. O impudentem vocem! Illa non est, quia tu in illa non es. Vide ne tu ideo non sis, nam illa erit, etsi tu non sis. Idem in Psal. 47. Sed forte ista civitas, quia mundum tenuit, aliquando evertetur: absit. Deus fundavit eam in æternum. Si ergo eam Deus fundavit in æternum, quid times, ne cadat firmamentum? Eadem cæteri Patres manifeste docent. Cyrill. Alex. lib. 4. Dialog. Euseb. Cæsar. lib. 1. de præp. Evang. c. 3. Gregorius M. explan. in Psal. 5. Bed. lib. 1. in Proverb. Salom. c. 15. Paulinus Aquil. adversus Felicem Vrgelitanum, Gennad. Patriarcha Constantin. in defens. V. Florentinum Conc. c. 2.

VIII. Ex sententia hæreticorum nostri sæculi, qui Ecclesiam Christi à quinto sæculo ad Lutherum per mille annos defecisse volunt, sequitur Ecclesiam diutius in erroribus, quàm in sanâ & salvificâ fide fuisse, quod absurdissimum est à Christiano homine dici & audiri, & quam detestabilis hæc injuria Christi est, & Spiritus Sancti? Quid enim illa apud Joan. 14. Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, spiritum veritatis. Rursum v. 26. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia. cap. 16. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. Quam in rem præclare Sancti Patres. Cyril. lib. 10. in Joan. cap. ult. Nazian. orat. 37. Irenæus lib. 3. c. 3. Ambros. lib. 3. de fide c. 7. August. de util. cred. c. 8. Hieron. contra Luciferianos ita consentiunt, ut nullum unquam errorem etiam per ignorantiam sublabi posse doceant. Risit jam dudum hanc nostrorum hæreticorum insaniam in priscis hæreticis Tertullianus lib. de præscript. qui cum Nifanio tot errores Ecclesiæ Christi obtrudunt. Illam, inquit, non respexerit Spiritus Sanctus, ut eam in veritate deduceret, ad hoc missus à Christo, ad hoc postulatus à Patre, ut esset doctor veritatis, neglexerit officium Dei villicus, Christi vicarius, sinens Ecclesias aliter interim intelligere, aliter credere, quàm ipse per Apostolos prædicabat. Cætera quæ in hanc rem desiderari possunt exponit Suarez lib. 10. defens. Cathol. fid. c. 4. alijsq; scriptores. His postremum accedit ratio: Nam si vera Christi Ecclesia, quàm à sæculo quinto defecisse scribunt, errare possit in fide, etiam Lutheranorum Ecclesia errare poterit, nec enim alia habebit privilegia, quàm primitiva & vera Christi Ecclesia, at quæ pri-

ma fuit Ecclesia, quinque primorum seculorum, postea, ut dicitis erravit, ergo & Lutheranorum Ecclesia errare potest, quid si jam errarit, ut sanè fecit, quid ergo certi, aut quam infallibilitatem nobis promittunt Lutherani, nisi ut pro infallibili Ecclesiâ nobis obtrudant fallibilem, & suomet judicio suam prædamnent Ecclesiam. Quanto consultius hic Ambrosium audiant lib. 3. epist. 25. ad Vercell. *Stam Ecclesia, stam tibi apparui, ibi ego tecum sum, ubi est Ecclesia, ibi firma statio tuæ mentis est, ibi fundamentum animi tui.* Demùm hæc ipsa Lutheranorum hæresis antiqua est Donatistarum, ac jam diu damnata, ut constat ex Augustino lib. de Unit. Eccles. & conc. 2. in ps. 101. Docebant enim Donatistæ Ecclesiam quidem primo toto orbe diffusam fuisse, sed perijsse, ac in solâ Africæ parte remansisse apud Donatistas. Ultra procedunt Lutherani, & per mille annos perijsse dicunt, solùmq; in antro Polyphemi nobis latentem intereâ Ecclesiam comminiscuntur.

Non aliud Caroli M. judicium fuit: Id cum primis clarum est ex Epistola ad Hispaniæ Episcopos, quâ hæreticos ad concordiam, & veritatem Catholicæ Ecclesiæ invitat, ex Christi apud S. Joannem extremo sermone. *Pater sancte serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut omnes unum sint intra murum Catholicæ fidei, & filiorum sanctæ Matris Ecclesiæ. Hanc fidem Orthodoxam & ab Apostolicis traditam doctoribus, & ab universali servatam Ecclesiâ, nos pro virium nostrarum portione ubiq; in omnibus servare & predicare profitemur, quia non est in alia aliqua salus, quam in illâ, nec veritas extra illam.* Rationem non aliam dat Carolus, quàm quod in eâ sint doctores & pastores, quos in presenti etiam tempore suo, dedit luminaria, qui dixit: *Ego vobiscum sum omnibus diebus usq; ad consummationem sæculi.* Proinde monet, ut in professione Catholicæ fidei firmiter mancant, nec doctiores se existiment universali Sanctæ Dei Ecclesiæ. Quibus alijsq; argumentis ex infallibilitate Ecclesiæ deductis Carolus eos, qui in hæresin de adoptivo filio discesserant, in viam revocat, Ita ille in omnibus fidei controversijs & dubijs aut subnatis, aut ad se delatis, ad Concilia Episcoporum, ad Pontificem, & Ecclesiæ universalis judicium se retulit: Uti id ex Epistolis ad Hadrianum & Leonem Pontifices, atq; ex tot synodis Episcoporum manifestum est. Stulte profectò Carolus ad Concilia Episcoporum provocasset, ac fidei controversias ad eorum judicia remisisset, nisi Ecclesiam à Spiritu veritatis per
Episco.

Episcopos & Pastores regi credidisset. Quanquam per id tempus nulli in toto Occidentis Imperio hæretici, præter paucos in Hispaniâ & Galliâ, quos aut Elipandus & Felix Vrgelitanus, aut Serenus Massiliensis Episcopus ac discipuli ejus seduxerunt, adeo tota Ecclesia occidentalis (quæ felicitas Caroli, & eorum temporum erat) in unâ se religione possidebat; aureum profectò sæculum sub aureo Imperatore.

OBJECTIONES NIFANII.

Hæretici, quos inter Nifanius, ut hoc principium Catholicæ fidei eludant, ac populo fraudem faciant, adducunt ex Concilio Tridentino Canonem librorum Vet. & Nov. Test. Traditiones non scriptas, Transsubstantiationem, Sacrificium Missæ, adorationem hostiæ, communionem sub unâ specie, Septenarium Sacramentorum numerum, cælibatum Sacerdotum, ignem purgatorium, invocationem Sanctorum, confessionem singulorum peccatorum, cultum imaginum, institutum Monachorum, & quæ non alia, quibus impostores illi, tam fœdam & detestabilem proponunt Catholicam religionem, ut nullam ex omnibus sectis populo detestabiliorem videri velint. Tum quòd hæc capita fidei nostræ nullo verbo Dei sint subnixa: Tum quòd quinq; primis sæculis nihil ejusmodi sit creditum: Tum quod eorum nihil ex conciliis & Sanctorum Patrum scriptis probari possit.

Non hic ego contendam modò quâ ratione Concilium Tridentinum, & Catholici hæc omnia ex scriptura, Concilijs, Patribus, & primâ antiquitate evincant, de singulis enim reliquis libris agendum est: Nihil de majoribus nostris per Saxoniam, & Germaniam, totumq; orbem Christianum à quinto sæculo ad Lutherum dicam, nihil de Carolo M. cæterisq; Imperatoribus, & toto populo Christiano, quos omnes ille Bilsfeldientis impostor & Pseudoepiscopus impietatis, superstitionis, & Idololatriæ condemnat. Non hæc, inquam, modò contendo, sed id unum requiro, ut solido, aliquo argumento evincat, universalem & Catholicam Ecclesiam posse errare & deficere: Hoc enim principium tibi hic primo evertendum est. Non istas ad textores tuos, ad mulierculas, ad seductum à te populum cavillationes audiamus, id enim quilibet rabula ex pulpito apud vos etiam cum plausu facit. Scis quid Augustinus lib. 3. c. 19. in eadem causâ contra Donatistas de vobis scripserit?

Non enim, inquit, seductores ea sibi arrogarent, & quasi propria vendicarent, nisi à plebibus seductis vicissim seducerentur, ut per eos habeant potestatem talia dicendi, & sibi talia vendicandi, ut error eorum veritas appellatur, & secta eorum iustitia putetur. Sed ostende Ecclesiam, quæ primis quinque sæculis stetit incorrupta, potuisse errare, & per mille annos deferri à Spiritu Sancto, ac tot & tam nefandis erroribus obnoxiam fieri. Id si primum probaveris, postea à quæstione juris, ad quæstionem facti procedemus.

Itaq; primo in genere tibi respondeo adhæc omnia. Cum Ecclesia propter peculiarem Spiritus Sancti assistentiam, quam Christus illi promisit, nec deficere, nec errare possit, manet auctoritas Ecclesiæ in suâ possessione, unq; ejus auctoritati plus tribuendum, quàm omnibus hæreticorum declamationibus. Ideò hanc tantopere commendat Augustinus lib. cont. Epist. Manich. c. 5. *Ego verò Evangelio non crederem, nisi me Catholica Ecclesia commoveret auctoritas.* In hac Ecclesiæ auctoritate fundatur hæc communis regula: *Nemo potest errare in fide & religione, qui credit quod tota sensit & sentit Ecclesia.* Secundum hanc regulam tenet Augustinus orandum pro mortuis c. 1. Parvulos esse baptizandos Epist. 28. ad Hieronym. Hæreticos non esse rebaptizandos, lib. 1. contra Cresc. cap. 33. libros illos esse Canonicos quos habemus in Canone lib. 28. contra Faustum cap. 2. serm. 191. de tempore; Hæreticis & Schismaticis non esse præcisam spem salutis si resipiscant, in Exposit. epist. ad Rom. Deniq; in omnibus judicium Ecclesiæ sequendum docet, epist. ad Januarium c. 5. *Adhæc ita respondeo, ut quid horum sit faciendum, si divina scriptura præscribit auctoritas, non sit dubitandum, quin ita facere debeamus. Similiter etiam si quid horum tota per orbem frequentet Ecclesia, nam & hinc, quin ita faciendum sit disputare, insolentissima est anima.* Hujusmodi omnia illa sunt, quæ Nifanius tanto doli sui plausu hic adduxit: Semper spumam sorbetis vos Prædicantes, quam populo propinatis, fundum nunquam attingitis, nisi cum fœcundi calices exhauriendi sunt.

Resp. II. Generatim ad singula, duplici modo aliquid credi: primò si quid credatur quod dogmatibus, & doctrinæ ab Apostolis scriptæ traditæq; repugnet: Id verò genus nunquam admisit Ecclesia, nec admittere potest, cum doctrina Apostolorum non minùs, quàm verbum Dei immutabilis sit, uti aperte Apostol. ad Gal. c. 1. docet: *Sed*

licet

licet nos aut Angelus de calo evangelizet vobis, praterquam quod Evangelizavimus vobis, anathema sit. Ideoq; dixit: Si qua destruxi iterum reaedifico, pravaricatore me constituo. Ita quoque ad Corinth. 2. cap. 2. Altero modo creditur aliquid ex Apostolica doctrina quod in ea expresse declaratum non est, aut saltem declaratum esse non constat, dummodo antiquioribus non repugnet, & à legitimâ potestate proponatur, & ab Ecclesia definiatur. Qua super re Suarez lib. 1. defens. Cath. fid. c. 18. Hæc enim, inquit ille, est providentia divina, hic mos Spiritus Sancti, tam in lege naturæ, & lege scriptâ, quàm in Christi Ecclesiâ, non simul omnia docere Ecclesiam, quæ ad supernaturalem doctrinam spectant. Et quàm multa ad Pentateuchum Moyse, sensim ab alijs hagiographis, & ab ipsis Prophetis ad scripturam accedere, ut vel solus Isaias Propheeta, cæteris clarior de Christo testis est.

Ad hunc modum se res habet in Christi Ecclesiâ. Nam cum tempore, ut necessitas, ac res poscebat, in materiâ fidei declaratio & ijs, quæ ad mores, & ceremonias spectant, etiam mutatio accessit. Quanquam non eodem modo, ac primum in rebus fidei antiqua veritas explicatius tradita est, nullam interim veritatem de novo definiendo. Ita in Concilio Nicæno definita est Verbi divinitas: in Concilio Ephesino substantialis unio duarum naturarum in unâ Christi persona. Idem est de processione Spiritus Sancti. Nam id (qui à Patre filioq; procedit) ab Ecclesiâ accessit declaratione, ita in Concilio Lateranensi realis Christi præsentia in Eucharistia est declarata. Ita transubstantiatio contra Berengarium in Concilio Vercellensi, Turonensi, Romano, sub Nicolao II. alteroq; Romano sub Gregorio VII. explicatius asserta. Atque ad hæc mysteria clarius explicanda, necesse etiam fuit nova nomina introducere in Ecclesiam. Ita nomen *ὁμῳσιον* seu consubstantiale à Patribus Nicæni Concilij cœpit; frustra oblatrantibus Arianis: uti id Ambr. lib. 1. c. 3. de fide. Athan. in orat. contra Arianos. Aug. tract. 97. in Joannem propugnant. Ita nomen *θεοτόκον* seu Deiparæ in Concilio Ephesino adversus Nestorium: & Transubstantiationis nomen adversus Berengarianos invaluit. Quare Augustinus passim est fassus tract. 97. in Joan. *Esse aliquas novitates verborum doctrinæ religionis convenientes.* Subinde etiam nova propositio addenda fuit, quemadmodum in VI. Synodo adversus Monothelitas de duabus Christi naturalibus voluntati-

bus

bus factum, quæ ante sub iisdem terminis non fuerat tradita. Neq; id adversatur D. Pauli monito. 1. ad Timoth. 6. *Profanas vocum novitates esse vitandas.* Profanas quippe dixit, quales sunt quæ rebus divinis & sacris adversantur. *Quid est profanas?* quærit Lerinensis, *quæ nihil habent sacri, nihil religiosi ab Ecclesia penetralibus.* Profanas vocum, inquit, dogmatum, rerum, & sententiarum quæ sunt vetustati, quæ antiquitati contraria. Qualia sunt omnia hæreticorum dogmata, Ecclesiæ Catholice adversantia.

Jam verò in ijs rebus, quæ ad mores, ad ceremonias, ad cultum religiosum spectant, multò facilior est non modò additio, sed mutatio etiam: Quemadmodum Epiphanius clarè dixit hæresi 75. contra Aerium. *Non potuerunt Apostoli statim omnia constituere, sed Ecclesia accepit complementum dispensationis pro locorum, & temporum opportunitate: Nam singule res, non ab initio omnia habuerunt, sed progressu temporis res eæ, quæ ad perfectionem requiruntur, parabantur, quemadmodum & ipse Apostolus 1. ad Corinth. c. 14. dixit. Cetera cum venero disponam.* Quin Apostoli quædam pro tempore illo opportuna ordinarunt, ut de abstinentiâ à suffocato & sanguine, quæ tamen sciebant non esse perpetuò servanda Act. 15.

In his ergò omnibus seu declarationibus, seu mutationibus nihil introducitur, quod juri divino positivo, aut naturali repugnet: Ratio est, quia Ecclesia universalis non potest in fide & moribus errare. Deinde quicquid in hoc genere agitur, descendit à legitimâ potestate, quæ Christi Vicario, & Episcopis, & Pastoribus à Christo est data, & à Spiritu sancto edocta. Et, si ad Carolum M. hic etiam abire lubeat; habes primò declarationem de filio Adoptivo contra Elipandum in Concilio Francofurtensi: habes tot ab illo synodos celebratas, habes tot leges sacras latas, tot decreta morum præscripta Clero. Monachis & populo, quæ exactis synodorum, & septem Capitularium libris, facilè recognoscas. Verùm nihil ille sine legitimâ Episcoporum, & Pastorum auctoritate decerni voluit, quare synodis legatos Pontificum interesse voluit: nihil in rebus fidei, & gravioribus controversijs decerni voluit, quin ad Pontificem prius referret, aut ad prisca Conciliorum statuta revocaret.

Quam verò vos Lutherani introduxistis mutationem in Ecclesiam, omnia sacra perturbando; ea prorsus nullâ legitimâ potestate sunt injecta:

inveſta: Obtruſiſtis Auguſtanam confeſſionem, tanquam regulam fidei veſtræ, & morum, & ceremoniarū, quæ non modò à Saxonum populo, ſed orbe univerſo, ſi fata ſinerent, ſervanda ſit. Approbavêre ac ſubſcripſêre hanc confeſſionem fidei veſtræ ſeptem tantummodò Principes ſæculares: Elector Saxonix, Marchio Brandenburgendiſis, duo Duces Lunenburgendiſes, Landgravius Haſſix, Dux Saxonix Fridericus, & Princeps Anhaltiniſis, præterea duarum civitatum Magiſtratus, Norimbergendiſis & Reutlingendiſis: Quæ in hiſ profanis & ſæcularibus hominibus legitima poteſtas præſcribendi fidei regulam univerſæ Eccleſiæ? Nul- lum hic Epiſcoporum Concilium reperio, ex quo illa fidei regula præſcripta, & tanta mutatio in Eccleſia facta eſt. Legiſtine ullum Concili- um, vel œcumenicum, vel nationale, vel provinciale, vel diœceſanum unquam ſine Epiſcopis? Imò nullum hic Sacerdotem, ne dicam Epi- ſcopum in hujus regulæ præſcriptione, & mutatione tot myſteriorum Chriſti invenio, & tamen *Spiritus S. poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei*. Quin ipſa Auguſtana Confeſſio, quæ fidei regula eſſe debebat im- mutabilis, ab ipſis Lutheranis octies mutata eſt, donec à prætenſione abuſuum corrigendorum in hanc formalem hæreſim procuderetur, quo nihil inſanius factum ab ortu Eccleſiæ: ut vel ex hoc, ſiquis prudens ex- pendat, luteam illam, & malè materiata Eccleſiæ veſtræ domum reco- gnoscere liceat, quæ nonniſi ſtulti artificis eſt fabrica, in arenâ ædificata. Laxata ſemel hac hæreſis viâ, Lutheranos poſt imitati ſunt Calvinix, Zwingliani, Anabaptiſtæ, Arminiani, Labbadiani, cæteræq; per Ger- maniam ſectæ. Nulla ex hiſ, quæ non ſibi propriâ ſuâ auctoritate re- gulas fidei, formam Eccleſiæ, miniſtrorum ordines, Sacramentorum ri- tus, decreta morum, ſupra omnium Romanorum Pontificum, Archi- epiſcoporum, & Epiſcoporum, & Conciliorum poteſtatem, mutatio- nem rerum ſacrarum, & libertatem vivendi invexerit, qualem nulla un- quam ab Apoſtoliſ ætas in Germaniâ vidit.

Sed hiſ omiſſis revoco Niſanum ad ea, quæ ſupra poſui, ut oſten- dat ex ijs, quæ ex Concilio Tridentino, de Canone librorum, de ſacri- ficio Miſſæ, Tranſubſtantiatione, de adoratione Eucharix, de nume- ro Sacramentorum, alijsq; tanto ſonitu & calumnijs errorum attulit: Oſtendat, inquam, ex hiſ, quicquam à Catholicâ Eccleſiâ contra doctri- nam Apoſtolicam vel directè, vel indirectè declaratum eſſe. Memor in-

H

terim

terim sit, ut quæ generatim hic responsi principia dedimus, primum directè oppugnet & refellat, nec prædicantum more evagetur: nam ad singula postea in specie descendemus: aut certè generatim ostendat, Ecclesiam in rebus fidei & morum per ignorantiam errare posse: id si evincat, Ecclesiam defecisse evincet, quando hæc duo ita connexa sunt, ut alterum sine altero esse non possit, & si vel in uno substantiali fidei capite Ecclesia à Spiritu sancto deserta esset, jam incorrupta Christi sponsa non esset amplius, nec sancta Ecclesia in symbolo dici à nobis posset.

Dicunt præterea Ecclesiam sensim, & tam imperceptibiliter errasse, ut notari ab hominibus non potuerit, maximè ex Romanorum Pontificum præscriptis, donec per gradus in illum cumulum errorum, Gregorio VII. cum primis Pontifice, excreveret. At frustra hæc ingerunt. Ostendant primum Ecclesiam errare posse, quam ne quidem per ignorantiam errare posse contendimus, quo principio expugnato restat demum quærendum, quando & in quibus exerrarit. Secundò idem argumentum retorquetur in Lutheranos: Nam si primitiva Ecclesia, post quingentos annos non advertentibus fidelibus, ex uno errore in alium prolabi potuit, idem Lutheranorum Ecclesiæ accidere potuit, quæ utique non habebit alia privilegia & promissiones, quàm Ecclesia à Christo & Apostolis fundata. Quid si id factum jam sit, unde aliquid certi ex sua Ecclesia nobis promittere possunt, aut invitare nos ad tam ruinosa domum incolendam?

Urgent Catholici, ut ostendant tempus, quo singuli errores introducti, & quo auctore, quo anno, quo loco, quo dogmate, quo oppugnatore cœperint hi nefandi errores superstitionum & Idololatriæ, maximè in sacrificio Missæ. Nam hæc omnia in omni hæresi demonstrantur: Scimus quo anno Arius, Nestorius, Donatus, Pelagius, Berengarius, Hus, Lutherus, Calvinus cœperint, & quâ in provinciâ, & quibus oppugnantibus in publicum sua quisque dogmata protruserit. Respondet Nisanius, eos non teneri hæc ostendere, sicut nemo morbi initia in ægrò corpore, aut ruinosa domus vitia, & labem tenetur ex certo tempore ostendere. Verùm quàm hæc inepta sit tergiversatio, quis non videt? quasi Ecclesia ruinosa domui comparanda; quæ *columna & firmamentum est veritatis*: Huc accedit, quod prudens architectus prius diligenter in domum, & medicus in corruptum morbo corpus inquiret, & facile vitia

lè vitia retegat, ne hunc ars, illum emptio fallat. Idem Ecclesia semper fecit in detegendis hæreseon morbis & vitijs. Ita ex sacrilego Lutheri connubio celebrato, & Erasmi Epithalamio monstramus tempora, quando monialem corruerit: Quemadmodum prisca quoque hæretici à Patribus monstrati, qui ex sanctimonialibus fecerunt matres: fati partus ostendit corruptam virginem. At Christi Ecclesia incorrupta sponsa manet, ut per errorem fidei corrumpi non possit. Tam malà hypothesi vos proceditis, quæ primùm probanda erat. Secundò ostendi possunt Hæresiarchæ, quo tempore exierint ex hac domo Ecclesiæ, ergo & ruinæ domus ipsius ostendi possent, si unquam fuissent: Et cui credibile, tot & tam nefandos superstitionum & Idololatriæ errores irrepsisse in Ecclesiam, nec unquam per mille annos ab ullo Episcopo, aut doctore, aut sancto viro oppugnatos, à quibus tamen minimæ quæq; hæreses tantâ Synodorum & Conciliorum convocatione & fervore damnatæ sunt; Donec postremùm Lutherus suscitaretur homo tot libidinibus & flagitijs coopertus. Quâ super re lege Bellarm. lib. 3. de Eccles. c. 5. singula hæc persequentem.

Postremùm Nifanius quo rem totam conficiat, adducit certorum temporum errores: Scribit enim anno Christi 787. in Nicæna Synodo II. imaginum adorationem: Anno 1078. temporalem Papæ potestatem supra Imperatores, Reges & Principes à Gregorio VII. Anno Christi 1215. Transubstantiationem & oblationem Missæ in Concilio Lateranensi ab Innocentio III. Anno 1414. communionem sub unâ specie in Concilio Constantiensi: Anno 1438. Canonem scripturæ & septem Ecclesiæ Sacramenta in Concilio Florentino præscripta esse: Anno 1563. Lectionem scripturæ in linguâ vulgari laicis prohibitam; &. Hæc omnia esse impudentissima mendacia, quæ, vel ex uno Catholicorum principio supra relato, refut. : Ecclesia enim nullum fidei articulum de novo condit, sed antiquos declarat & definit tantùm, nec illam potestatem sibi vendicat, quam vos affingitis. Hoc principium apud omnes Theologos legere potes in tractatu de fide, & mirum te hîc filere qui tot libros & auctores citas. Hoc principium si tu & Prædicantes sincerè populo prius exponeretis, nulla hæresis esset in Germaniâ. Quin credo nec te, nec tuos hæc intelligere. *Altissima mysteria non omnes capiunt, quia non omnes cerebrum habent*, inquit Irenæus l. i. de hæreticis.

H 2

Quam

Quàm autem singula, quæ adfers, falsa sint, ostendemus suis locis. Verùm ubi ceteri errores, quos ex Tridentino accumulas, quo auctore, quo tempore, aut in quâ provinciâ primùm nati & obtrusi Ecclesiæ? Hic deficis. Ubi adoratio & Idololatria illa in sacrificio Missæ quam adducis? quando, quo auctore, quo in loco hæc Idololatria illa in sacrificio Missæ cœpit? quâ panem pro Deo fingitis adoratû à Sacerdotibus & Christiano populo, donec Lutherus Missam abrogaret? itane tam fœdus error, tanta impietas, tanta & tam manifesta Idololatria intra mille annos à nullo Concilio & Academiâ, à nullo Episcopo & Sacerdote, à nullo doctore & sapiente viro est notata? antequam Lutherus in disceptationem de sacrificio Missæ cum diabolo congressus, edoctusque Canonem Missæ, & hunc detestabilem cultum proscriberet? Non Carolus M. sapientissimus Cæsarum ac Regum, qui quotidie in Missa ad elevatam hostiam procubuit in genua, adoravitque communium cultu Christum præsentem, id unquam advertit? nec ullâ Capitularium lege, nullâ synodo hæc impietas populi Christiani damnata? Itane Saxoniâ à gentiliū idololatria conversâ ad Christum, mox in aliam traducta est? Quid enim interest, Jovem, an inanem hostiam, solem cum Persis, an panem cum Christianis adores? Quin eo procedit hæc vestra nova doctrina, ut inter mille annos nullum nobis relinquatis sanctum Episcopum, nullum Sacerdotem, nullum Religiosum, nullum justum virum in visibili illa & universali Ecclesia, cō quod omnes idololatrias faciatis panem pro Deo adorantes. Itane omnes Majores vestros damnatis, quos Carolus M. ab inanium deorum cultu simul ad tantam Idololatriam perduxit? Ne quid hic de alijs superstitionum erroribus simili vesaniâ à vobis exaggeratis in medium proferam. *O ingentem absurditatem!* exclamat Nazianzenus epist. 2. ad Cledonium: *Abconditam post Christum sapientiam nobis annunciant, id quod sanè lachrymis dignum est. Nam si triginta duntaxat annis fides initium sumpsit, cum quadringenti jam ferè anni fluxerint, à quo Christus manifestatus est, inane itaq, tanto tempore fuit Evangelium, inanis etiam fides nostra, frustraque Martyres martyria perfuncti sunt, & tales, tantiq, Antistites plebi præfuerunt.* Quid virum sanctissimum dicturum opinemur, si post mille annos, & post tot Episcopos, & Apostolicos viros, à quibus Germania ab ipso Apostolo-

rum

rum ævo, & Saxonia à Carolo M. ad Christum conversa est, audiret, Ecclesiam tot Idololatriæ erroribus damnatam, ad veram tandem fidem per concubinarium Monachum, & desertorem Catholicæ Religionis promitti reducendam.

CAPVT VIII.

Ecclesia Romana eadem est, quæ Ecclesia Catholica.

TRia potissimum sunt nomina quibus vera Christi Ecclesia à Concilijs, Patribus, & in diplomatis Pontificum & Cæsarum compellatur. Dicitur enim I. Catholica ob proprietates ejus nominis, de quibus sequentibus capitibus agemus. II. Romana. III. Apostolica, sæpè etiam Orthodoxa. Multa hæretici & impij Nifanius adversus Romanam Ecclesiam: Inter cætera inquit, *Vulgò quidem Papiistica Religio Catholica dicitur, sed quondam Romana fides fuit Catholica & Apostolica, nunc solum nomen manet sine re, in solo titulo, quia per mille annos defecit à fide.* His calumnijs & mendacijs ut occurramus. Supponendum I. Id quod omnes Catholici Theologi & Scriptores docent, & res ipsa eloquitur. In Romano Pontifice duo munera, sive duplicem pastorem curam distingui, quarum una particularis & propria Romanæ Diocesis est, in qua immediatus Episcopus est ipse Pontifex: Altera universalis, & totius Ecclesiæ cura est, ob quā universalis Pastor, & supremus omnium particularium Episcoporum Episcopus est. Hæc verò duo munera, licet possint, ut sunt distincta, ita etiam in personis se jungi, non tamen hætenus, ex quo in Petro conjuncta fuerunt, unquam inde in Romano Episcopo se juncta fuerunt, & fortassis divinā ordinatione nunquam separabuntur. Ita Suarez lib. defens. fid. Cathol. Bellarm. & alij.

Ad hunc modum in Romana Ecclesia duo distinguenda, primò particularis Ecclesia, 2. Romana Ecclesia, non ut conjungitur privato Episcopo, sed ut Pontifici & Pastori universalis Ecclesiæ; atque ita di-